
Rahapesija leiab hinnakirja seadusest

16. detsember 2022

Rahvuse suurust võiks ju mõõta ka selliselt, kuidas me ise oma asjadega hakkama saame. Ole ise, sest kõik teised on võetud, tsiteerides klassikuid (*Oscar Wilde*). See ilmestab mõneti ka viimaste päevade arutelusid Danske kaasuse ümber. Teisisõnu, me räägime omariiklusest.

Midagi ei ole teha, aga paradoksaalsel kombel kipuvad väärtushinnangud teinekord hägustuma, kui tegevused valada abstraktsesse juriidilise isiku vormi. Kui demokraatlik ühiskond võib olla füüsilise isiku unistus, siis miskipärast läbi juriidilise keha kõlbab vahel vaenulikke rahavooge vahendada küll.

„Pole hinge mida needa, ega keha keda lüüa,“ on palju arutletud fenomen juriidilise isiku karistamise puhul. Ka surmanuhtlus ei ole alati võimalik, sest suur korporatsioonid nadivad vahel liigselt põhimõtet „*too big to fail*.“ Põris hull on aga olukord siis, kui me ei ole suutelised neid ka ühiskonnale tekitatud kahju eest tagasi maksma panna.

Ühe „prominentse“ piire ületava rahapesu juhtumi hind väikeses jurisdiktsioonis on väga suur. Sellega lõigatakse meid ära paljudest uutest investeeringutest, rahvusvahelisest pangandusest. Eesti inimese äriõimalused kahanevad. Lõpuks maksab selle kõik kinni ettevõtja ja inimene tänavalt, sest isereguleeruv rahvusvaheline pangandus sunnib „kõrge riski“ korral täiendavateks kontrollideks. Nii tuleks meil väikese riigina finantssektoris äri tegemisel olla ettevaatlik, otsida tuleb üles kohad, kus saame olla haamer, mitte nael.

Tuleme tagasi karistuste juurde. Eesti karistusõigus oma finessidega ja olematute trahvimääradega ei ole seda kõike lihtsamaks teinud. Rahapesukaasused on märgilised senisele poliitikale. Sa ei seleta seda kuidagi maksumaksjale ära, et taolise „hõõrdkulu“ hind ühiskonnale on 32 000 eurot. See on dogma, mille nüansse tabavad ilmselt veel üksikud. Mis see tähendab, et tagasi ei saa küsida rohkem? Milles see väärtuskonflikt õigupoolest seisneb?

Seega ärme taas hiili kõrvale kõige olulisemast, et sellest rattast välja tulla. Koostöö tegemine partneritega on väga oluline, aga Eesti Vabariik peaks edaspidi ka ise olema suuteline kahju tekitajatele „arve“ välja kirjutama. Danske kaasuse „tipphetkest“ on tänaseks juba möödunud kaheksa aastat. Kui paljud õppetunnid on võetud, investeeringud järelevalvesse ja vastavussüsteemidesse tehtud ning ka süsteemis riske oluliselt vähendatud, siis karistusmäärade hinnavaatlus näitab, et selliselt on endiselt oht olla kriminaalide menüüs.

Andre Nõmm